

Li Xing, ph.d.: Kinesisk forslag til en ny sikkerheds- og udviklingsarkitektur:

Xi Jinpings forslag fra april om en ny international sikkerhedsarkitektur, Bælte- og Vej-Initiativet og det Globale Udviklingsinitiativ

København, den 28 juni 2022. Li Xing, ph.d.: Kinesisk forslag til en ny sikkerheds- og udviklingsarkitektur:

Xi Jinpings forslag fra april om en ny international sikkerhedsarkitektur, Bælte- og Vej-Initiativet og det Globale Udviklingsinitiativ.

Tale til Schiller Instituttets seminar i Danmark og Sverige, den 25. maj 2022: For en ny sikkerheds- og udviklingsarkitektur for alle nationer, ikke en styrkelse af geopolitiske blokke. NEJ til at afskaffe forsvarsforbeholdet. NEJ til Sverige og Finland i NATO

Ordstyrer Michelle Rasmussen: Næste taler er Li Xing, som er direktør for Forskningscentret for udvikling og internationale Forhold ved Aalborg Universitet i Danmark. Han har en ph.d. i dette emne. Li Xing er professor ved Institut for politik og Samfund og Det Samfundsvidenskabelige Fakultet og er desuden forfatter. Ordet er dit.

Li Xing: Først og fremmest vil jeg gerne takke dig, Michelle,

og takke Schiller Instituttet i Danmark for at have inviteret mig til at deltage i dette seminar. Jeg har virkelig lært meget af de foregående taleres analyser, især af Helga, Jens Jørgen Nielsen og Jan Øberg. De er langt større eksperter i Ukraine-sagen end undertegnede. Jeg vil forsøge at give et perspektiv fra et kinesisk synspunkt. Jeg husker, at Jens startede med at fortælle om det at blive ældre og om den historiske udvikling af hans erfaringer.

Det samme gælder for mit vedkommende. Da jeg kom til Danmark, var jeg 25 år gammel, og kan nu se håret blive gråt. På det tidspunkt, det var i firserne, var Kina i gang med økonomiske reformer, i den meget tidlige fase. Kina var meget fattigt, målt på alle områder, men i dag er Kina meget mere avanceret, meget mere udviklet og har opnået stor succes på alle niveauer. På sin vis har tingene ændret sig.

På det tidspunkt, for 40 år siden, var der ingen, der betragtede Kina som en trussel. Men i dag kan man se en række vestlige medier, der dæmoniserer Kina og bagvasker Kina. Så jeg tænker, hvad er der galt med disse ting? Der må være noget, der ændrer sig, fordi Kinas magt gjorde Vesten meget bange, eller af andre årsager. Helga har bidraget med en stor mængde analyser.

Emnet i dag handler om den internationale sikkerhedsorden. Det er meget vigtigt for mig, fordi jeg er professor i internationale relationer. Jeg mener virkelig, at dette emne er ekstremt vigtigt og aktuelt.

Først og fremmest vil jeg gerne tale om Kinas holdning til krigen i Ukraine. De førende vestlige medier beskriver Kinas standpunkt som akavet. Måske forekommer den faktisk at være meget akavet. Ifølge min fortolkning kan den kinesiske holdning til Ukraine-krigen fortolkes som en mønt bestående af to sider. På den ene side handler det om suverænitet, om territorial integritet. Krigen påvirker naturligvis Ukraines suverænitet og territoriale integritet.

Men på den anden side af mønten er det præcis det, som Helga og Jens Jørgen omtalte. Hvad er de faktorer, som udløste Ruslands adfærd? Var Ruslands handling udtryk for den amerikanske model med præventivt selvforsvar? For under antiterrorkrigene brugte amerikanerne præventive angreb, præventivt selvforsvar som et argument, som en slags forsvar for deres krigspolitik. Så vi er nødt til at forstå, hvorfor Kinas holdning beskrives som værende akavet.

Vi må ikke glemme, at Kina og Rusland lige før krigen havde en fælles erklæring, hvor begge parter faktisk meget klart erklærede, at de vil støtte hinanden med hensyn til den anden parts nationale sikkerhedsspørgsmål. For Ruslands vedkommende er det krisen i Ukraine, og for Kinas vedkommende er det Taiwan-spørgsmålet. Begge parter var også enige om, at NATO's udvidelse betragtes som en omringning af Rusland, hvilket er en sikkerhedsmæssig bekymring for Rusland. De to lande var også imod en amerikansk ledet militærlejr eller sikkerhedslejr i det asiatiske Stillehavsområde. Man kan sige, at den kinesiske holdning består af to aspekter, men at den er mere sympatisk over for den russiske part. Dette er min fortolkning.

Jeg mener også, at Helgas udlægning af fejlen ved den nuværende sikkerhedsstruktur, som hun kalder geopolitik, hvilket betyder, at en blok af nationer forsøger at definere eller har defineret deres interesser over for en anden blok af nationer – det betyder, at når man danner blokke, føler man sig sikker, men man får modstanderen på den anden side til at føle sig usikker. Dette udgør dilemmaet.

Jeg finder faktisk, at Helgas synspunkt er helt i tråd med den kinesiske præsident Xi Jinpings forståelse af manglerne ved den nationale sikkerhedsorden i dag, og det, som Xi Jinping for nylig på en konference kaldte en blokbasert sikkerhedsstruktur. Han betegnede det også som gruppepolitik, blokkonfrontation, små kredsløb. Man kan se, at både Helgas og Xi Jinpings forståelse af manglerne i den nuværende

sikkerhedsarkitektur er ganske identiske.

Hvis jeg skal foretage en dybdegående analyse – hvad er der så helt præcist galt med den nuværende sikkerhedsstruktur? Det vil sige, hvis man betragter venstre side, har man NATO, og man kan se NATO's udvidelse i hele denne historiske periode siden 1990'erne. I dag taler vi om Finland og Sverige, og nu skal Danmark stemme om, hvorvidt landet skal tilslutte sig en europæisk hær, en slags uafhængigt sikkerhedsorgan, men det er mere eller mindre også inden for samme struktur som NATO. Det er gruppepolitik, blokpolitik.

På højre side kan man se, at vi har andre typer af blokbaserede sikkerhedsstrukturer: Five Eyes [efterretningsalliancen bestående af Australien, Canada, New Zealand, Storbritannien og USA]. Inden for Five Eyes er der AUKUS med tre lande: Storbritannien, Australien og USA, som udgør en endnu mindre gruppe. Måske mener de, at Canada og New Zealand ikke er stærke nok til at modstå Kina. Måske har man ikke tillid til dem. Disse tre lande danner en endnu mindre kreds.

Så er der Quad: Indien, USA, Japan, Australien. Der er Indo-Pacific Security Dialogue. Biden var i Sydkorea for et par dage siden, og folk begynder at tale om, hvorvidt Sydkorea bør være en del af Quad-området.

Der er tale om multilaterale blokke, men der er også bilaterale blokke. Der er Japan-USA eller Sydkorea-USA. Der er også Australien-USA. Alle disse lande omgiver Kina og forsøger på en eller anden måde at holde Kina i skak.

Hovedproblemet ved denne type sikkerhedsstruktur er det vi kalder sikkerhedsdilemma-spiralen, hvilket betyder, at lande kan risikere at blive destruktive over for hinanden. Hvis land A reagerer på noget, vil land B styrke sin kapacitet til at modvirke land A. Så bliver land A bekræftet af land B's handling. Så er land A nødt til at investere yderligere i

militære midler. Dette er en slags dilemma-spiral, som er meget destruktiv. De foregående talere har tidligere forklaret det.

Jeg er professor i internationale relationer, og mange i dette publikum forstår ideen om en international orden. Når vi taler om den internationale orden, starter vi med den Westfalske Fred, og Helga nævnte også den Westfalske Traktat fra 1648. Den Westfalske Konference eller "den Westfalske Orden" blev betragtet som den første internationale orden, en regelbaseret orden baseret på to hovedprincipper: staters suverænitet og territorial integritet.

Disse to hovedprincipper blev også indskrevet i FN's charter. Da USA eller de allierede lande, efter Anden Verdenskrig oprettede FN, sammen med Bretton Woods-systemet, indgik disse to grundprincipper i FN's charter.

Desværre følte de sig efter Den kolde Krig, hvor USA var førende i Vesten, meget begejstrede. De blev fuldstændig indlejret i denne triumf-mentalitet, og denne form for mentalitet blev teoretiseret eller begrebsmæssigt forestillet af Francis Fukuyama, den amerikanske politolog, som "historiens afslutning". Nu skulle Vesten bestemme. Der er ingen alternativer. Det liberale demokrati efter amerikansk forbillede og den liberale kapitalisme er den eneste vej. Derfor er USA og Vesten ligeglade med den Westfalske Orden. Den er ikke betydningsfuld. Vi ser, hvad der sker. Vi har bombningen af Jugoslavien eller Irak-krigen, farvede revolutioner: den orange revolution, tulipanrevolutionen, rosenrevolutionen, alle disse revolutioner. Hvor er de grundlæggende principper i den internationale orden: suverænitet og territorial integritet? Nej. Det er typiske interventionsbaserede revolutioner.

Nu undres jeg virkelig meget. Med hensyn til krigen i Ukraine taler alle europæiske lande, alle vestlige lande om suverænitet og territorial integritet. Jeg overvejer, hvad med

disse revolutioner og interventionisme? Jeg erindrer, at under alle disse farverevolutioner var et af argumenterne, at hvis statsledere ikke er dygtige, hvis de ikke overholder vestlige standarder for demokrati og menneskerettigheder, så bør de afsættes. Det er den samme logik, som Putin måske har i tankerne, at hvis han føler, at Ukraine skaber et sikkerhedsdilemma for ham, så vil han fjerne det. Er dette en dobbeltmoral?

Nu bevæger vi os ind i den fremtidige verdensorden. Hvad vil verdensordenen udgøre? Jeg har den opfattelse, at der vil være tale om et system med flere ordener. Det er et af de projekter, jeg er involveret i, og vi har fået støtte til at teoretisere om den fremtidige verdensorden, som vil være en multi-orden, ikke én verdensorden med forskellige poler, men en multi-orden, dvs. grupper af lande, der er allieret med én stor magt langs kulturelle, identitetsmæssige og historiske linjer. Er det den verden, som vi kommer til at se? Det aner jeg ikke.

Jeg er nødt til at understrege, hvad løsningen er fra Kinas perspektiv. Præsident Xi Jinping holdt en tale på Boao Forum for Asien den 27.-28. april, hvor han understregede et par nøglepunkter som led i sit globale sikkerhedsinitiativ. Han påpegede vigtigheden af fælles, omfattende, samarbejdsorienteret og bæredygtig sikkerhed, fordi en bredt baseret sikkerhed ikke er holdbar. Han påpegede også, at det blokbaserede NATO er et produkt af Den kolde Krig. Vi bør opgive Den kolde Krigs mentalitet. Vi bør modsætte os unilateralisme og gruppepolitik og arbejde for en fredelig løsning af kriser.

Vi bør afvise dobbeltmoralen. Jeg har netop påpeget dobbeltmoralen. Vi bør endvidere modsætte os unilaterale sanktioner. Dæmoniseringen af Rusland er et aspekt, og sanktionerne mod Rusland er et andet aspekt, fordi der ikke er nogen sanktioner, som er godkendt af FN. Det er EU's eller Vestens egne sanktioner. Kineserne og Xi Jinping gjorde

desuden opmærksom på, at ikke-indblanding i interne anliggender er et af principperne. Jeg kan huske, at Jan Øberg talte om de fem principper for fredelig sameksistens, og dette er et af principperne.

Kina foreslog, at vi skal opbygge en afbalanceret, effektiv og bæredygtig sikkerhedsarkitektur.

Jan og Helga talte netop om udvikling, og at vi skal samarbejde om dette. Det kinesiske koncept er, hvis jeg forstår det korrekt, at der skal være en stærk sammenhæng mellem sikkerhed og udvikling. Sikkerhedskonceptet går i bund og grund ud på at hæve sig over en ensidig sikkerhed og søge fælles sikkerhed, gennem gensidigt fordelagtigt samarbejde. Det er et begreb, der er etableret på grundlag af fælles interesser, og det er befordrende for sociale fremskridt.

Den kinesiske opfattelse er, at der ikke er nogen udvikling uden sikkerhed, og at der heller ikke er nogen sikkerhed uden udvikling. Det gælder begge veje. Kina ser økonomisk udveksling som en vigtig vej til samarbejde. Sikkerhed og udvikling hænger i det store og hele sammen. De kan ikke adskilles.

Hvis man ser på Kinas internationale forbindelser, er størstedelen af Kinas eksterne forbindelser, og de vigtigste karakteristika for Kinas eksterne forbindelser, økonomi og handel. Meget lidt er baseret på sikkerhedsspørgsmål. F.eks. Kinas "Ét bælte, én Vej" [Bælte- og Vej-Initiativet], som Helga nævnte. Hvis man ser på "Ét bælte, én Vej" i forhold til den USA-baserede Indo-Stillehavsstrategi, er den helt anderledes. Kinas Et bælte, en Vej fokuserer på transport, infrastruktur, handel, investeringer, energi osv. Hvorimod strategien for Indo-Stillehavsområdet, omfattende fire lande: Indien, USA, Japan og Australien, handler om sikkerhed, militær og forsvar. Biden har et topmøde i dag med ASEAN-lederne, og det er tydeligt, at ASEAN-lederne nægter at vælge side, fordi Kina er deres største økonomiske partner.

Australien har fået en ny regering. Lad os vente og se, om Australien vil ændre de politiske holdninger.

Bælte og Vej fokuserer på sammenhængskraft. Jeg kan huske, at Jens Jørgen, Jan eller Helga talte om sammenhængskraft. Det er ekstremt vigtigt. I øjeblikket er Kina ved at bygge højhastighedstog i Sydøstasien, og måske vil det senere sprede sig yderligere. Nu har vi i Asien den største handelsblok, der hedder (RCEP). Hvis man ser på statistikkerne, kan man se, at det er den største økonomiske blok, hvilket betegner et frihandelsområde. Dette er Kinas ambitioner. Det er Kinas visioner og mål. Økonomisk udvikling, økonomisk forandring og handel.

I dag er resultatet meget tydeligt. Kina er den største økonomiske partner for 128 lande ud af 190 lande, ironisk nok inklusive vores allierede, inklusive USA's nære allierede, som er imod Kina. Hvis man ser på ASEAN, er Kina deres største økonomiske partner. Hvis man betragter Afrika, Latinamerika og selv EU i dag, er Kina EU's største handelspartner. Selv Quad, en slags sikkerhedsalliance mod Kina. Hvert land i Quad har Kina som sin største økonomiske partner. Dette er dilemmaet i dag. Så hvis man ønsker at tale om økonomisk afkobling? Jeg mener ikke, at det er så let.

Konklusionen er nu, at økonomisk udvikling og sikkerhed er sammenflettet og også indlejret i hinanden. Den eksisterende internationale arkitektur, sikkerhedsarkitekturen, lægger for stor vægt på den militære dimension. Medmindre verden prioriterer at afhjælpe den globale fattigdom og udvikling, kan sikkerhed på lang sigt forblive uløseligt.

Krigen i Ukraine skaber våbenudgifter i Europa og underminerer udviklingsbistanden til verdens fattigste lande. Nu er de europæiske lande begyndt at øge deres våbenudgifter og også øge udgifterne til flygtninge i Europa, hvilket indebærer, at de tilmed vil skære i bistanden til de fattigste lande. Se på USA's militærbudget – 813 milliarder i år under Biden-

regeringen. USA's internationale bistand udgør kun 4 % af dets militærudgifter.

Jeg tror ikke, at verden vil blive fredelig uden økonomisk udvikling. Konklusionen er, at økonomisk udvikling langt hen ad vejen er den bedste form for konfliktforebyggelse og konfliktløsning. Jeg tror, at Kina kæmper for at få verden til at bevæge sig i retning af denne opfattelse.

Jeg ved, at Kina ikke er perfekt. Der er en række problemer, en del fejl, en del svagheder, som vi kan diskutere. Men jeg anser den overordnede retning, som Kina kæmper for, for at være optimal og befordrende for verdensfreden.

Tak, fordi I lyttede med.